

מלבן ומעגל – גיאומטריה – מריה פיכמן

החומר הנלמד: פתרון בעיות גיאומטריות ברמת בגרות

כיתה: י, יא

ידע נדרש: הגדרות: הגדרת מלבן, הגדרת זווית היקפית, הגדרת הקוטר.

משפטים: תכונות המלבן, זווית היקפית הנשענת על הקוטר ומשפט הפוך, זווית בין משיק למיתר, משפט פיתגורס, משפט דמיון ז.ז., זווית בין רדיוס למשיק, קטע ממרכז המעגל המאונך למיתר – חוצה את המיתר.

בעיית המטרה

מרובע $ABCD$ הוא מלבן.

הקדקודים של המלבן B ו- C נמצאים על המעגל.

הצלע AD משיקה למעגל בנקודה E , והצלע AB חותכת את המעגל בנקודה F .

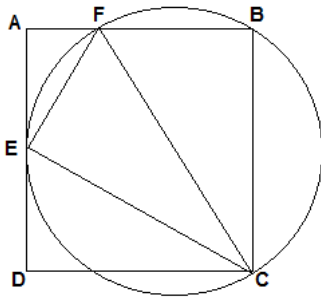
א. מצאו משולשים דומים בסרטוט.

ב. נתון: $ED = 1.5\text{cm}$, $EC = 3.8\text{cm}$

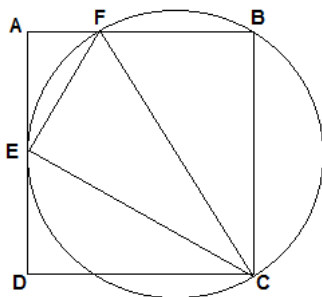
חשבו את האורך של:

1. קוטר המעגל הנתון.

2. המשיק AE .

במידת הצורך פתרו את הבעיות במדרגה 1

מדרגה 1

1.1 הוכיחו כי FC קוטר במעגל נתון. לאחר מכן מצאו משולשים דומים בסרטוט.

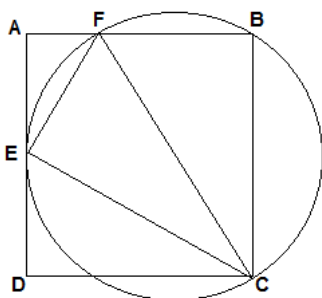
1.2 נתון: $ED = 1.5\text{cm}$, $EC = 3.8\text{cm}$

חשבו את האורך של:

- א. DC (השתמשו במשפט פיתגורס)
- ב. CF - קוטר המעגל
- ג. AE

(ניתן להעביר בניית עזר ישר EO , O - מרכז המעגל, עד לחיתוך עם הצלע BC).

פתרתם את הבעיות במדרגה 1? חזרו לבעיית המטרה, או, במידת הצורך, פתרו את הבעיות במדרגה 2

מדרגה 2

2.1 ענו על הסעיפים הבאים:

- א. הוכיחו כי FC קוטר במעגל הנתון.
- ב. אפיינו את המשולש $\triangle FEC$. נמקו תשובתכם.
- ג. הוכיחו כי $\angle DEC = \angle EFC$.
- ד. מצאו משולשים דומים בסרטוט.

2.2 נתון: $ED = 1.5\text{cm}$, $EC = 3.8\text{cm}$

- א. חשבו את האורך הצלע DC (השתמשו במשפט פיתגורס במשולש $\triangle EDC$)
- ב. חשבו את האורך של FC קוטר המעגל (השתמשו ביחס הדמיון שמצאתם)
- ג. לצורך ההמשך: חשבו את הדרוש.

2.3 רמז נוסף:

ניתן להעביר בניית עזר ישר EO , O - מרכז המעגל, עד לחיתוך עם הצלע BC .

כעת הוכיחו:

- א. $\angle OED = \angle OGC = 90^\circ$
- ב. $CG = GB$ (השתמשו במשפט קטע ממרכז המעגל מאונך למיתר)
- ג. המרובעים $ABGE$ ו- $EDCG$ מלבנים
- ד. לבסוף: חשבו את האורך של קטע AE .

אחרי שפתרתם את הבעיות במדרגה 2, פתרו את בעיית המטרה.